

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ**

Кафедра економіки та економічної теорії

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ІНСТИТУЦІОНАЛЬНИЙ АНАЛІЗ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ»**

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ	05 «Соціальні та поведінкові науки»
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ	051 «Економіка»
РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ	Третій (освітньо-науковий)
ФАКУЛЬТЕТ	Економічний

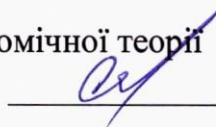
Робоча програма з навчальної дисципліни «Інституціональний аналіз економічного розвитку» для здобувачів вищої освіти економічного факультету за спеціальністю 051 «Економіка», третій рівень вищої освіти / Укладач П.І. Юхименко. Біла Церква: БНАУ, 2020. 21 с.

Розробник: П.І. Юхименко, доктор екон. наук, професор

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри економіки та економічної теорії

(Протокол № 1 від 28.08 2020 р.)

Завідувач кафедри економіки та економічної теорії
кандидат екон. наук, доцент

С.Г. Батажок

Схвалено науково-методичною комісією економічного факультету

(Протокол № 1 від 31.08 2020 р.)

Голова науково-методичної комісії,
доктор екон. наук, професор

І.М. Паска

Гарант ОП «Економіка»
доктор екон. наук, професор

О.М. Варченко

ЗМІСТ

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	4
2. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ	5
3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ	6
4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	8
5. СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ	9
6. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	9
6.1. Лекції	9
6.2. Практичні заняття	12
6.3. Самостійна робота	13
6.4. Орієнтовна тематика індивідуальних та групових завдань	14
7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ	16
8. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ	16
9. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	17
10. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	17
11. ПЕРЕЛІК НАОЧНИХ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ	19
12. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ	20

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Згідно з навчальним планом на 2020–2021 навчальний рік, на вивчення дисципліни «Інституціональний аналіз економічного розвитку» для денної та заочної форми навчання виділено 150 академічних годин (5 кредитів ECTS), у т.ч. аудиторних – 60 години (лекції – 28, практичні заняття – 30, іспит – 2), самостійна робота – 90 годин.

Опис навчальної дисципліни за показниками та формами навчання наведено в таблиці:

Найменування показників	Шифр та найменування галузі знань, спеціальності, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 5	Галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»	Вибіркова	
		<i>Рік підготовки:</i>	
Змістових модулів – 2	Спеціальність 051 «Економіка»	2-й	2-й
		<i>Семестр</i>	
		4-й	4-й
		<i>Лекції</i>	
Загальна кількість академічних годин – 150		28 год.	6 год.
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи здобувача – 5	третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти	<i>Практичні</i>	
		30 год.	4 год.
		<i>Самостійна робота</i>	
		90 год	138 год.
		Підсумковий контроль: іспит (2 год.)	

Метою вивчення дисципліни є оволодіння аспірантами знаннями концептуально методологічних засад сучасної інституційної економічної теорії у складі її основних дослідних програм, опанування сучасним інструментарієм інституційно-еволюційного аналізу структури та процесу економічного розвитку для проведення власного наукового дослідження. Формування сучасного економічного мислення, знань загальної логіки нового розвитку інституціональної теорії у її цілісності та поліструктурності, в єдності та конкурентному протистоянні сучасного економічного мейнстріму та гетеродоксії, визначальних наукових парадигм, дослідних програм та її новітніх теоретичних відгалужень.

Завданнями вивчення дисципліни є формування компетентностей аспірантів пов'язаних із: аналізом економічних ситуацій з позицій інституціональної теорії; застосуванням методів наукової абстракції, аналізу та синтезу щодо математичного моделювання економічних процесів і явищ; виявленням співвідношення між інституціональною теорією та ідеологією суспільства; оцінюванням впливу інституціональної теорії на економічну політику різних країн, а також можливістю її використання в Україні; орієнтуванням у ситуації концептуально-методологічного плюралізму в сучасній економічній науці; розмежуванням змістовного наповнення основних відгалужень інституціональної теорії, знанням її провідних представників, розумінням її теоретичного внеску, найвагоміших здобутків та обґрунтуванням на її основі принципів економічної політики; При вивченні курсу здобувачі повинні навчитися встановлювати взаємозв'язки між розвитком інституціональної теорії та вітчизняної економічної теорії, використовувати сучасні теоретичні здобутки для збагачення дослідницького апарату вітчизняної економічної науки.

2. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Інституціональний аналіз розвитку економіки» є вибірковою навчальною дисципліною та вивчається згідно з навчальним планом підготовки фахівців третього (освітньо-наукового) рівня спеціальності 051 Економіка. Дисципліна «Інституціональний аналіз розвитку економіки» передбачає знання з таких дисциплін як: «Основи економічної теорії», «Мікроекономіка та макроекономіка», «Сучасні економічні теорії». Основні ідеї і положення цих дисциплін критично переосмислюються і відображаються в системі понять і категорій інституціоналізму.

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Символ результатів навчання за спеціальністю 051 «Економіка» відповідно до ОНП	Результати навчання з дисципліни «Інституціональний аналіз розвитку економіки»
<p>ПРН 7. Знати основні парадигми, концепції, теорії, моделі та інструментарій дослідження еколого-соціально-економічних систем різного рівня</p>	<p>7.1. Знати витoki, генезу та основні етапи еволюції теоретико-методологічних основ інституційної економічної теорії;</p> <p>7.2. Знати характеристики основних типів наукової раціональності у контексті розвитку інституціональної теорії;</p> <p>7.3. Знати зміст та структура основних дослідних програм інституційно-еволюційної економічної теорії у складі традиційного та нового інституціоналізму;</p> <p>7.4. Знати структурну організацію сучасної інституціональної теорії у складі її основних напрямів, які репрезентують диференціацію та інтеграцію наукового економічного знання, провідні наукові традиції, які лежать у їх основі;</p> <p>7.5. Знати сутність взаємозв'язку між позитивними та нормативними теоретичними поглядами представників інституціоналізму та напрямів сучасної економічної теорії;</p> <p>7.6. Знати наукові результати та основні теоретичні здобутки інституційно-еволюційної економічної теорії, напрями їх науково-практичного застосування у дослідженні трансформаційної економіки;</p> <p>7.7. Знати економічну теорію нового інституціоналізму: теорію трансакційних витрат, прав власності, економіки права, суспільного вибору.</p>
<p>ПРН 8. Володіти навичками визначення взаємозв'язків і взаємовпливу екологічних, соціальних та економічних чинників на розвиток економічних систем різного рівня, вміти обґрунтувати заходи</p>	<p>8.1. Знати загальнонаукові та специфічні методи економічних досліджень;</p> <p>8.2. Знати понятійний та категоріальний апарат, що репрезентує наукові традиції та дослідні програми інституційно-еволюційної економічної теорії;</p> <p>8.3. Вміти формувати наукову комунікацію;</p> <p>8.4. Мати навички ідентифікації взаємозв'язків та взаємовпливу екологічних, соціальних та інституціональних чинників та визначення їх впливу на забезпечення сталості еколого-соціо-економічних систем;</p> <p>8.5. Знати науковий аналітичний, методичний</p>

та інструменти забезпечення їх збалансованого розвитку	інструментарій, розроблений провідними дослідними програмами традиційного та нового інституціоналізму, для дослідження інституційного розвитку.
<p>ПРН 9. Здійснювати критичний аналіз існуючих та синтез нових ідей щодо розв'язання комплексних проблем досягнення збалансованого розвитку економічних систем різного рівня, організації дослідницько-інноваційної діяльності у сфері економіки</p>	<p>9.1. Володіти сучасними здобутками філософії сучасної економічної науки, розрізняти ознаки історичних типів наукової раціональності стосовно економічних систем на сучасному етапі;</p> <p>9.2. Вміти збирати, аналізувати та обробляти науково-аналітичні матеріали, необхідні для розв'язання комплексних економічних завдань реалізації ефективних інституційних змін;</p> <p>9.3. Вміти обґрунтовувати науково-практичні рекомендації щодо системного аналізу еволюції національної господарської системи і формування наукової концепції розвитку економічної системи на засадах системної інклюзивності в умовах сучасних трансформацій;</p> <p>9.4. Вміти здійснювати комплексний системний аналіз еволюції економічної та господарської систем з позицій теоретико-методологічних підходів інституціоналістів;</p> <p>9.5. Вміти давати оцінку сучасній концепції господарського розвитку національної економіки з позицій сучасного інституціоналізму та обґрунтовувати можливість використання основних підходів в процесі формування сучасної економічної та господарської систем України;</p> <p>9.6. Вміти формулювати професійні задачі в сфері інституційної економіки, здійснювати відбір та проектування ефективних інституцій для подолання інституційних пасток;</p> <p>9.7. Вміти вести професійну комунікацію з науково-практичної проблематики інституційно еволюційної економічної теорії;</p> <p>9.8. Вміти приймати обґрунтовані економічні рішення при аналізі конкретних ситуацій інституційного розвитку економіки.</p>

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ІНСТИТУЦІОНАЛЬНИЙ АНАЛІЗ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ»

Змістовий модуль 1.

Загальні основи теорії інституціоналізму

Тема 1. Теоретико-методологічні витоки інституціональної теорії.

Тема 2. Генеза, структура та еволюція дослідної програми традиційного «старого» інституціоналізму.

Тема 3. Генеза, структура та еволюція дослідної програми неоінституціоналізму.

Тема 4. Базові елементи інституційного аналізу економічного розвитку (інститути, інституції).

Тема 5. Інституційна структура ринкової економіки (інституціональне середовище, інституційний порядок).

Тема 6. Інституціональні умови формування моделі «homo institutus».

Тема 7. Інституціональна трансформація економіки України.

Змістовий модуль 2.

Форми і категорії інституціональної економіки

Тема 8. Економічні інститути і трансакційні витрати в структурі економічного розвитку.

Тема 9. Інституціональний аналіз прав власності в структурі економічного розвитку.

Тема 10. Економічні організації. Інституціональні основи діяльності фірм.

Тема 11. Домогосподарство як інститут ринкової економіки.

Тема 12. Інституціональні моделі держави як чинник економічного розвитку.

Тема 13. Зміст та механізми інституціональних змін в структурі економічного розвитку.

Тема 14. Інноваційна економіка та інституціональний устрій її формування в умовах сучасної глобалізації.

5. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л	п	і	ср		л	п	і	ср
<i>Змістовий модуль 1</i>										
Загальні основи теорії інституціоналізму										
Тема 1	10	2	2		6	10	1			9
Тема 2	10	2	2		6	10				10
Тема 3	9	2	2		5	11	1	1		8
Тема 4	12	2	2		8	12				12
Тема 5	10	2	2		6	10		1		9
Тема 6	10	2	2		6	10	1			9
Тема 7	12	2	2		8	12	1			11
Разом за змістовим модулем 1	73	14	14	–	45	75	4	2	–	68
<i>Змістовий модуль 2</i>										
Форми і категорії інституціональної економіки										
Тема 8	12	2	2		8	12				10
Тема 9	9	2	2		5	11	1	1		8
Тема 10	10	2	2		6	10				10
Тема 11	12	2	2		8	12				12
Тема 12	10	2	2		6	10	1			9
Тема 13	10	2	2		6	10				10
Тема 14	12	2	4		6	12		1		11
Разом за змістовим модулем 2	75	14	16	–	45	76	2	2	–	70
Всього з дисципліни	150	28	30	2	90	150	6	4	2	138

6. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Лекції

Лекції є одним з найважливіших видів навчальних занять і складають основу теоретичного навчання, у них систематизовані основи наукових знань з відповідної теми, розкрито стан і перспективи розвитку визначених питань, концентрація уваги здобувачів привертається на найбільш складних питаннях, здійснюється мотивація їх активної пізнавальної діяльності та формування творчого мислення.

П/п	Тема і зміст лекції	К-ть годин
<i>Модуль 1.</i> Загальні основи теорії інституціоналізму		
1	Теоретико-методологічні витоки інституціональної теорії. Ідейно-теоретичні джерела інституціонального напрямку економічної теорії. Основні течії раннього (старого) інституціоналізму. Парадигмальні засади інституційної економічної теорії та основні етапи її еволюції.	2
2	Генеza, структура та еволюція дослідної програми традиційного «старого» інституціоналізму. Започаткування та зміст Вебленівської наукової традиції. Теоретична модель людини у традиційному інституціоналізмі та її відмінність від неокласичної моделі «економічної людини». Особливості міждисциплінарного підходу: сутність інституційного холізму.	2
3	Генеza, структура та еволюція дослідної програми неоінституціоналізму. Теоретична модель людини у новому інституціоналізмі. Теоретичний внесок Р. Коуза як засновника наукової традиції та дослідної програми нового інституціоналізму. Нові методологічні підходи щодо аналізу результатів економічної діяльності за рахунок включення проблем влади і політики, які тривалий час були поза межами економічного аналізу; впровадження міждисциплінарного підходу, концентрація на вирішенні соціально-політичних проблем та їх зв'язках з економікою.	2
4	Базові елементи інституційного аналізу економічного розвитку (інститути, інституції). Внесок Д. Норта у категоріальну розробку поняття інституції. Поняття інституціональної структури економіки. Інституціональна структура економік різних типів, довіра як економічна інституція.	2
5	Інституційна структура ринкової економіки (інституціональне середовище, інституційний порядок). Сутність інституціональної структури економіки. Вплив на розвиток економіки інституціонального середовища і інституціонального порядку. Досконалість інституційного порядку.	2
6	Інституціональні умови формування моделі «homo institutus». Три рівні економічної взаємодії: масової економічної культури; економічної культури осіб, що приймають рішення на рівні організацій; теоретичної економічної культури; цінність як основну норму, що встановлює шаблони поведінки у соціумі та впливає на вибір поведінки людини.	2

7.	Інституціональна трансформація економіки України. Основні економічні теорії інституціональних змін, інституціональні чинники, що впливають на економічне зростання, а також шляхи трансформації інституціональної системи України.	2
<i>Модуль 2.</i>		
Форми і категорії інституціональної економіки		
8.	Економічні інститути і трансакційні витрати в структурі економічного розвитку. Типологізація економічних систем з нульовими та позитивними трансакційними витратами, їх вплив на економічний розвиток. Сутність та динаміка трансакційного сектору сучасної ринкової економіки.	2
9.	Інституціональний аналіз прав власності в структурі економічного розвитку. Коуз Р., Алчіан А., Норт Д. про інституційну природу прав власності та їх структуру. Правові традиції інтерпретації правомочностей привласнення. Специфікація та захист прав власності. Теорема Коуза.	2
10.	Економічні організації. Інституціональні основи діяльності фірми. Економічна сутність організацій; інституціональна природа фірм та критерії, за якими здійснюється їх класифікація. Економічні міжорганізаційні мережі в інституційній економіці: сутність, функції, гібридні риси.	2
11.	Домогосподарство як інститут ринкової економіки. Сутність домогосподарства як інституту та організації; інституціональні основи його діяльності, існуючі теорії домогосподарства, його типологія, виходячи з особливостей економічних систем.	2
12.	Інституціональні моделі держави як чинника економічного розвитку. Сутність держави як інституту та організації, інституціональні основи її діяльності, існуючі теорії держави, моделі та типологія держав.	2
13.	Зміст та механізми інституціональних змін в структурі економічного розвитку. Структура та механізм еволюційно-генетичного розвитку інституційної системи. Проблема неконгруентності формальних та неформальних інституцій у структурі інституційних змін.	2
14.	Інноваційна економіка та інституціональний устрій її формування в умовах сучасної глобалізації. Соціально-економічні й інституціональні детермінанти і фактори формування інноваційної економіки. Інституціональний зміст інноваційної економіки постіндустріальних країн в глобалізованому світі.	2
Всього з дисципліни		28

6.2. Практичні заняття

Практичні заняття проводяться з метою поглибленого освоєння матеріалу лекцій, вироблення навичок у вирішенні практичних завдань на основі принципів сучасних моделей суспільного розвитку. Основним змістом практичних занять є активна робота кожного аспіранта на основі того, що заняття включають в себе і спеціально підготовлені презентації-виступи за найбільш актуальними темами сучасних економічних теорій, водночас матеріал виступу не повинен дублювати лекційний матеріал. Тема для такого виступу може бути запропонована викладачам або обрана самим аспірантом. На занятті аспірант демонструє знання предмету, коригує інформацію, отриману в процесі лекційних і позааудиторних занять, формує певний імідж дослідника в очах викладача і колег, отримує навички усного виступу і культури ведення дискусії. Крім презентації-виступу на заняттях застосовуються такі форми роботи аспірантів: відповідь з передбачених запитань за темою, що розглядається; виконання кейса і домашнього завдання; написання есе.

№ з/п	Назва теми	К-сть годин
<i>Модуль 1.</i>		
Загальні основи теорії інституціоналізму		
1.	Теоретико-методологічні витoki інституціональної теорії.	2
2.	Генеза, структура та еволюція дослідної програми традиційного «старого» інституціоналізму.	2
3.	Генеза, структура та еволюція дослідної програми неоінституціоналізму.	2
4.	Базові елементи інституційного аналізу економічного розвитку (інститути, інституції).	2
5.	Інституційна структура ринкової економіки (інституціональне середовище, інституційний порядок).	2
6.	Інституціональні умови формування моделі «homo institutus».	2
7.	Інституціональна трансформація економіки України.	2
<i>Модуль 2.</i>		
Форми і категорії інституціональної економіки		
8.	Економічні інститути і трансакційні витрати в структурі економічного розвитку.	2
9.	Інституціональний аналіз прав власності в структурі економічного розвитку.	2
10.	Економічні організації. Інституціональні основи діяльності фірм.	2
11.	Домогосподарство як інститут ринкової економіки.	2

12.	Інституціональні моделі держави як чинника економічного розвитку.	2
13.	Зміст та механізми інституціональних змін в структурі економічного розвитку.	2
14.	Інноваційна економіка та інституціональний устрій її формування в умовах сучасної глобалізації.	4
Всього з дисципліни		30

6.3. Самостійна робота

Самостійна робота аспірантів є найважливішою складовою частиною навчальної роботи і призначена для досягнення наступних цілей: закріплення і поглиблення отриманих знань, умінь і навичок; підготовка до практичних занять, складання модулів та іспитів; формування культури розумової праці і самостійності та пошуку нових знань. Слід наголосити, що самостійна робота аспірантів приносить результати лише тоді, коли вона є цілеспрямованою, систематичною і планомірною. Формами самостійної роботи здобувачів є вивчення наукової літератури – монографій, періодичних наукових видань в області економіки, зокрема аграрної, та статистичних матеріалів, рекомендованих викладачем.

Орієнтовна тематика завдань для самостійної роботи

П/п	Назва теми	К-сть годин	
		денна форма	заочна форма
1	Постмодерністська інтерпретація економічної науки та поліпарадигмальна природа сучасного інституціоналізму.	6	15
2	Філософія глобалізації та її закономірності і роль у методології сучасної економічної науки.	8	12
3	Проаналізуйте причини низької ефективності інституціональних змін економіки України.	8	14
4	Інституціональна система економіки постіндустріального суспільства під впливом трансформаційних змін.	8	10
5	Роль держави в транзитивній економіці за умов формування інституціональної інфосфери глобалізації економічної системи.	8	12
6	Концепція дуалістичної економіки з надлишком робочої сили.	6	12

7	Ринкові інститути та їх ефективність.	8	10
8	Теорії визначення і вибору економічної політики.	6	10
9	Сучасна інституціональна теорія про зростання впливу духовно-культурних цінностей на економічний розвиток країн (Теорія поведінкової економіки).	8	10
10	Формування інноваційної парадигми: ретроспектива і сучасність.	8	10
11	Взаємозв'язок науково-технологічного розвитку з інституціональними змінами суспільства.	8	12
12	Розвиток інституціональної архітектури економіки України.	8	11
Разом		90	138

Примітка: У розрахунку годин на виконання самостійної роботи передбачено час на виконання індивідуального завдання.

6.4. Орієнтовна тематика індивідуальних та групових завдань

Розробка індивідуального завдання (Simulation project)

Підготовка індивідуального завдання є одним із важливих форм вивчення дисципліни «Інституціональний аналіз економічного розвитку» за освітньо-науковою програмою підготовки доктора філософії PhD. Виконання індивідуального завдання зорієнтоване на посилення освоєння методології дослідницької складової в процесі навчання за програмою і на вироблення дослідницьких компетенцій і відповідних практичних навичок.

Головна мета виконання індивідуального завдання полягає у виробленні в аспірантів знань складових методології та принципів наукового дослідження, формуванні умінь і навичок та їх адаптації до проблеми дисертаційного дослідження. В ході роботи на практичних заняттях відбувається безпосередня передача від викладача до аспіранта досвіду та практичних підходів до формування методології наукового дослідження, її складових – принципів, економічних законів, теоретичних та емпіричних методів виконання наукового дослідження, особливостей здійснення досліджень в області економіки, забезпечення принципів сталого розвитку в аграрному секторі економіки, складових інструментів дослідження та їх взаємозалежності, які в подальшому аспірантом розглядаються на прикладі досліджуваного об'єкту. Викладач упродовж занять та під час консультаційного супроводу аспіранта виступає в ролі наставника, спрямовуючи індивідуальне завдання у логічній послідовності, додержанні теоретичних та методичних засад проведення наукового дослідження в області аграрної економіки, пояснюючи сенс і зміст процесу наукового дослідження, стимулюючи інтерес до наукової роботи.

Завданням виконання індивідуального завдання аспірантом є:

- формування уявлення про найбільш актуальні дослідні проблеми в області економіки, зокрема аграрної економіки, агропродовольчих систем, агросфери;
- навчання використанню теоретичних знань в області формування методології та гіпотези наукового дослідження, формування робочого плану наукового дослідження;
- розвиток навичок підготовки аналітичних оглядів, наукових статей і доповідей;
- розвиток навичок презентації та дискусійного обговорення результатів дослідження;
- науково-методичний супровід підготовки аспірантами дисертації від вибору теми до обговорення закінченого варіанту.

Структура індивідуального завдання (Simulation project)

Індивідуальне завдання з дисципліни «Інституціональний аналіз розвитку економіки» передбачає виконання практичних завдань, або вирішення проблемних ситуацій з визначених тем. Тема індивідуального завдання визначається напрямом темою дисертаційного дослідження аспіранта.

Теми індивідуальних завдань

1. Економісти-лауреати Нобелівської премії з інституціональної економіки (галузь макроекономіки).
2. Новітні технології макроекономічного аналізу.
3. Теорії трансформації суспільства.
4. Базова теорія економічної політики.
5. Поведінкова економічна теорія.
6. Стоун Р. про теоретичні засади системи національних рахунків.
7. Вплив фактору часу на макроекономічну політику.
8. Теорія вибору економічної політики Р. Мандела.
9. Сучасний етап розвитку макроекономічної науки в Україні.
10. Еволюція теорії економіки ринків.
11. Аналіз ринків з моделями пошуку П. Даймонда, Д. Мортенсена, К. Піссарідеса.
12. Дослідження ринкової влади та її регулювання Ж. Тіролем.
13. Мікроекономічна теорія людського капіталу Е. Беккера і Т. Шульца.
14. Сучасна теорія оптимального розподілу ресурсів.
15. Історична еволюція теоретичних концепцій грошей і фінансів.
16. Сучасна теорія портфельних інвестицій.
17. Теорія вибору портфеля Г.-М. Марковіца.
18. Теорія оцінювання ринкової вартості активів М.-С. Скоулза. і Ф. Блека.
19. Сучасний етап розвитку теорії грошей і фінансів в Україні.

20. Концепція світо-системного аналізу І. Валерстайна.
21. Внутрішня та зовнішня рівновага в теорії міжнародної економічної політики Дж.-Е. Міда.
22. Теорія глобальних ланцюгів створення доданої вартості Е. Джерефі.
23. Модель нової торговельної революції.
24. Теорія А. Льюїса про мобілізацію внутрішніх джерел зростання економіки.
25. Теорія бідності А. Сени.
26. Сучасний етап розвитку теорії світового господарства і глобалізації в Україні.
27. Концепція «парадигм» і «наукових революцій» Т. Куна.
28. Теорія ігор Дж.-Ф. Неша і Дж.-Ч. Харшані.
29. Експериментальні методи в економічній теорії.
30. Австрійська методологічна школа (Л. фон Мізес, Ф. Хайєк, К. Поппер).
31. Неокласична школа методологій (М. Фрідмен, Р. Лукас, М. Блауг).
32. Інституціоналізм і неоінституціоналізм (Дж. Гелбрейт, Д. Норт, О. Уільямсон, Дж. Б'юкенен).
33. Еволюційний метод в економічних дослідженнях (И. Шумпетер, Р. Нельсон, С. Уінтер).

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Під час лекційного курсу застосовуються слайдові презентації у програмі Microsoft Office Power Point, роздатковий матеріал, дискусійне обговорення проблемних питань.

Практичні заняття проводяться у вигляді семінарів-практикумів з розглядом реальних ситуацій із вітчизняної та зарубіжної практики організації та виконання наукових досліджень, існуючих вимог оформлення наукових статей, дисертацій, підручників та посібників, додержання вимог академічної доброчесності.

Самостійна робота з першоджерелами, навчальною та довідковою літературою. Використовується Moodle, платформа ZOOM, електронна пошта, мобільні додаток Viber.

8. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Успішність аспірантів оцінюється шляхом проведення поточного, модульного та підсумкового контролю.

Поточний контроль знань аспірантів з навчальної дисципліни проводиться в усній та письмовій формі.

Поточне оцінювання знань аспірантів здійснюється під час проведення лекційних та практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості аспіранта до виконання конкретної наукової роботи. Об'єктами поточного контролю є:

- активність та результативність роботи аспіранта протягом семестру щодо вивчення програмного матеріалу дисципліни;
- виконання завдань на практичних заняттях;
- виконання індивідуальних та самостійних завдань.

Модульний контроль рівня знань передбачає виявлення рівня опанування аспірантом матеріалу змістового модуля та вміння застосувати теоретичні знання для вирішення практичної ситуації та дослідницької діяльності.

Кількість отриманих балів з кожного виду навчальних робіт за різними формами поточного контролю виставляється аспірантам у журнал академічної групи та електронний журнал після кожного контрольного заходу.

Підсумковий контроль – іспит. Максимальна кількість балів, яку отримує здобувач – 100 балів.

9. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінка за лекційне заняття виставляється за активність аспіранта в дискусії, якість конспекту.

Оцінку на практичному занятті аспірант отримує за виконані розрахункові завдання, командні проекти, зроблені доповіді, презентації, реферати, есе, активність під час дискусій.

Під час модульного контролю засобом оцінювання є письмова контрольна робота. Контроль здійснюється за трьома складовими: лекційною (теоретичною), практичною (розрахункові завдання) та самостійною роботою.

Під час підсумкового контролю засобами оцінювання результатів навчання з дисципліни є стандартизовані комп'ютерні тести.

10. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Поточний контроль успішності здобувачів вищого рівня освіти здійснюється за чотирирівневою шкалою – «2», «3», «4», «5».

**Критерії оцінювання результатів навчання
за чотирирівневою шкалою**

Бали	Критерії оцінювання
«Відмінно»	Отримують за роботу, в якій повністю і правильно виконано завдання. Водночас аспірант має продемонструвати вміння аналізувати і оцінювати явища, факти і процеси, застосовувати наукові методи для аналізу конкретних ситуацій, робити самостійні висновки, на основі яких прогнозувати можливий розвиток подій і процесів, докладно обґрунтувати свої твердження та висновки.
«Добре»	Отримують за роботу, в якій повністю і правильно виконано 75 % завдань. Водночас аспірант виявляє вміння аналізувати і оцінювати явища, факти і події, робити самостійні висновки, на основі яких прогнозувати можливий розвиток подій і процесів та докладно обґрунтувати свої твердження та висновки.
«Задовільно»	Отримують за роботу, в якій правильно виконано 60 % завдань. При цьому аспірант не виявив вміння аналізувати і оцінювати явища, факти та недостатньо обґрунтував твердження та висновки, недостатньо впевнено орієнтується у навчальному матеріалі.
«Незадовільно»	Отримують за роботу, в якій виконано менш як 60 % завдань. При цьому аспірант демонструє невміння аналізувати явища, факти, події, робити самостійні висновки та їх обґрунтувати, що свідчить про те, що здобувач не оволодів програмним матеріалом.

Підсумкова оцінка з дисципліни виставляється за 100-бальною шкалою. Вона обчислюється як сума балів з поточного, модульного та підсумкового контролю.

Сума балів з поточного контролю визначається як середнє арифметичне значення (САЗ) всіх отриманих здобувачем оцінок за такою формулою:

$$БПК = \frac{САЗ \times \max ПК}{5},$$

де *БПК* – бали з поточного контролю; *САЗ* – середнє арифметичне значення усіх отриманих аспірантом оцінок (з точністю до 0,01); *max ПК* – максимально можлива кількість балів з поточного контролю.

Відсутність аспіранта на занятті у формулі приймається як «0».

**Розподіл балів, що присвоюється здобувачам вищої освіти
за підсумкового контролю «іспит»**

Види робіт	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Модульний контроль	ІНДЗ	Іспит	Загальний бал
Максимально можлива кількість балів	10	20	10	20	10	30	100

Шкала оцінювання успішності здобувачів вищої освіти

За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS	За національною шкалою	
		іспит	залік
90–100	A	Відмінно	Зараховано
82–89	B	Добре	
75–81	C	Добре	
64–74	D	Задовільно	
60–63	E	Задовільно	
35–59	FX	Незадовільно (не зараховано) з можливістю повторного складання	
1–34	F	Незадовільно (не зараховано) з обов'язковим повторним вивченням	

11. ПЕРЕЛІК НАОЧНИХ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ

При здійсненні освітнього процесу з дисципліни «Інституціональний аналіз розвитку економіки» використовуються інформаційні технології, які включають (комп'ютери, програмне забезпечення та мережі), необхідні для управління інформацією (створення, зберігання, управління, передача та пошук інформації):

технічні засоби: комп'ютерна техніка та засоби зв'язку (ноутбук, проектор, екран, USB-накопичувачі та ін.);

комунікаційні засоби (перевірка домашніх завдань та консультування через електронну пошту);

організаційно-методичне забезпечення (підручники, монографії, праці лауреатів Нобелівської премії, електронні книги, статті та навчально-методичні матеріали, комп'ютерне тестування, використання електронних мультимедійних презентацій при проведенні лекційних і семінарських занять

(Microsoft Office – Excel, Power Point, Word, пошукові системи, електронна пошта та ін.).

Наочні засоби:

1. Слайдові презентації у програмі Microsoft Office Power Point.

12. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Аузан О. Економіка всього. Як інститути визначають наше життя. К.: Laurus, 2017. 144 с.
2. Гайдай Т.В. Парадигма інституціоналізму: методологічний контекст: монографія. К.: ВПЦ «Київський університет», 2008. 296 с.
3. Чухно А.А., Юхименко П.І., Леоненко П.М. Інституційно-інформаційна економіка: підручник. К.: Знання, 2008. 700 с.
4. Институциональная экономика: новая институциональная экономическая теория: учебник / под общ. ред. А.А. Аузана. М., 2011. 447 с.
5. История экономических учений: учебник: В 2 ч. / В.Д. Базилевич, Н.И. Гражевская, Т.В. Гайдай и др.; под ред. В.Д. Базилевича. К.: Знання, 2015. Ч. 2. 560 с.
6. Нельсон Р.Р., Уинтер Дж. Эволюционная теория экономических изменений: пер. с англ. М.: Дело, 2002. 536 с.
7. Загурський О.М. Конкурентоспроможність аграрного сектору України. Інституціональний аспект. Київ, Університет Україна, 2015. 455 с.
8. Однорог М.А. Становлення аграрної сфери в умовах інституціонального забезпечення розвитку ринку інновацій: монографія. Київ. ЦУЛ. 2020. 486 с.
9. Укладач: д-р.екон. наук, проф. Юхименко П.І. Методичні вказівки для підготовки семінарських занять та самостійної роботи здобувачами вищого рівня освіти доктор філософії PhD спеціальності: 051 Економіка. Біла Церква: БНАУ. 2020. 24 с.

Додаткова література

1. Аджемоглу Д., Робінсон Дж. Чому нації занепадають? Походження влади, багатства і бідності. 2-ге вид., випр. / пер. з англ. К.: Наш формат, 2017. 440 с.
2. Институциональная архитектура и динамика экономических преобразований / под ред. д-ра экон. наук А.А. Гриценко. Х.: Форт, 2008. 928 с.

3. Норт Д. Інституції, інституційна зміна та функціонування економіки: пер. з англ. К.: 2000. 198 с.
4. Норт Д., Волліс Дж., Вайнгест Б. Насильство та суспільні порядки. Основні чинники, які вплинули на хід історії: пер. з англ. К.: Наш формат, 2017. 352 с.
5. Панорама экономической мысли конца XX столетия / Д. Гринэуэй, М. Блини, И. Стюарт. В 2-х т. М., 2012. Т.1. 668 с.
6. Фуруботн Э.Г., Рихтер Р. Институты и экономическая теория. Достижения новой институциональной экономической теории: пер. с англ. СПб.: Изд. дом СПбГУ, 2005. 734 с.
7. Acemoglu D., Robinson J. (2008) The Role of Institutions in Growth and Development. The International Bank for Reconstruction and Development Washington. Working paper № 10. P. 114-124.
8. Eggertson Thr. Institutions and Economic Behavior. Cambridge, Cambridge University Press, 2010. P. 75-79.
9. Aksom H., Zhylynska O., Gaidai T. Can institutional theory be refuted, replaced or modified? International Journal of Organizational Analysis, Issue 5, 2019, P. 99-126.
10. Hodgson G.M. The Evolution of Institutional Economics: Agency, Structure and Darwinism in American Institutionalism. L.: Routledge, 2004. 534 p.